

-دهروازه کانی شوځن له هـ نراوهی (درزه کانی ئاو - درزه کانی ئاوځنه) ی ئهحمدهی مهلا ...عهلی شځ غومهړ

کـ شیعریه کانی (ئهحمدهی مهلا) زځربهی گرځدراوه به هزرو بیرکـیهک، ځهنگ و جـکهوتی شوځن و بابه تـکـهـهـدهگر، له دهروونهوه سهرده کـن، ئاوازو ریتـمـکـ به وهرگر ده به خشن، نه زموونـکی شیعری زیندوو په خـشـده کـن، خه نییه له بیره وهری، له خم و له خورپه و، له دیده و بـچوونی جیاواز، نه مهش به دهر نییه له چه مکی زه قکردنه وهی هاودزه کان، ئاوځته بوونی شاعیر له تـکـ شوځندا له ئـستاو له ابردوودا، دهرچه یه کی فراوانتر بـسـزو ئاوه ز دهره خـسـنـ، بـشاییه کانی ئاینده به تنگزه ی هاوچه رخ و یاده وهری نیشتمان پـده کاته وه، هـوځنی جـگیربوون، گهران به دواي مـگـگه و حسانه وه له شوځنـکدا، درځبوونه وهی فاکته ری نهو له مپهـانه یه که نه دهروو (مدخل)ن و نه دهرچه شـن، تـه نیا ځووی درزکـن، نه نهو یه به یه که وه بلکـن، نه جووداش ده بنه وه، نه ابردوو نه ئاینده ی لـوه دیاره، هـنراوهی (درزه کانی ئاوـ درزه کانی ئاوځنه) ی (ئهحمدهی مهلا) 1 پـکهاتوه له نهودونـکـپله، خـی له سی لاپهردا ده بینـته وه.

له ځووی بابه ته وه ته واکاری ته وای بـکراوه، لق وپـپـکی زځری لـده بـته وه، گوځ قـاځی زځربه ی نهو دهنگانه یه، که بهرکه وتن له تـکـ جـرها بیرکـه کات، خوازراوه به زه مینه یه کی پـشان دراو، شاعیر وهـکـبازکـی فیکری هـستی پـده کات، له ځـگای چـند گـته یه که وه ځـده چـته نهو پـدراوه کانی واقع، له ئاست شوځن و شته کـندا، نه زموونی شیعری سنووری مامـه کـردن به کراوه یی ده هـته وه، له م چوارچـوه یه دا، وونکردنه وهی هـوځنی شاعیر بـگهـان و هـنگـردنی شـوازه کانی دراما، نه مهش له هـستـکردن به بهرپرسیارـتی و تازه گـرایي و هـبـژاردنی شوځنه کـندا به ئاشکرا هـنگی داوه ته وه.

شاعیر باځادهسته له دروستکردنی په یوه نـدی له نیوان خـی و کـمهـگادا، نه مهش له وه وه سهرچاوهی گرتووه که شوځن، نه له شوځنکات، نه له جووـه، نه له زیندگی جیا ناکرـته وه، زیندگیـش له چه مکی خـیاـدانا بـت، بیرجسون واته نی که دهـتـ(خـیا) هـنـکی

سهره کی سروشتی مرّیه ، هه بهت هیچی ناخهینه سهر گهر بـین خهیا
 داهـنهری وـنهیه، بهـام ئهـمهش به بهراووردی وـنه و یادوهـری
 کـتایی دـت) 2 ، ناسنامهی شوـن، بهو وـنانه تهزیدهـن، که تـدا
 زیندگی دهـکـهـین، ههـوـنی ژیاـنـکی ناوهـکیـمان پـدهـبهـخشـت، دهـبه
 فاکتهـرـک بـ کردارو بزواندنی خهیا، هیچ شتـکش بهـقهـد وـنهـی شیـعـری
 ناتوانـ خهیا بزوـن بـت، ههر گرتـیهـک یان وـنهـیهـکی شیـعـری،
 جـکهـوتـی زینده خهـونـکـه، خهیاـکـه بارگاوییه به شوـنـکـهـوه، یان به
 شتـکـهـوه، ئهـنـجامـدانی ئهـم کردهـیهـش یان به کرانهـوه یان بهـشاردنهـوه
 دهـخـرـته وو، لهـم وـانگهـیهـوهـش ههـوـدهـهـین، بهـدواچوونـک لهـسـهـر
 ههـهـندهـکانی ئاستی شوـن بـ هـنـراوهـی (درزهـکانی ئاوـ درزهـکانی
 ئاوـنه)ی ئهـحمـهـدی مهـلا بکهـین

گهـمهـیهـک بوو له درزی ئاوـنهـوه

شهوی دهـکرده دهـسهـسـرـک

گوـنـک بوو تا تهـمهـنی خـی دهـنووسیهـوه

شهـژانـک بوو

چـهـژانـک بوو له نیو دهـستی من

له نیو جوـباری جهـستهـی من

ئهـم مهـرجانه لهـشی ناوه

ئهـمه مهـرجی تهـواوی ژانه

کـپـلهـی 1 ل324

گهـمهـیهـک بوو له درزی ئاووهـوه

خهـونی دهـکرده بهـربهـیان

شکـفـه بوو توانای نهـبوو عومری خـی بخوـنـکـتهـوه

دـهـژانـک بوو

فـینی خـی پـشکهـشی ههـوا دهـکرد

ههـواش له نیو مهـمکـهـکانـم خهوی لـ کهـوتـبوو

کـپـلهـی 2 ل324

وا دیاره ـاساندنی شاعیر درهوشاندنهـوهی لـکهـوتهـکانی، کهـمهـندکـشـن

تا به ئاگاییهـوه بچینهـنـو زهـمینهـیهـکی دژوازهـوه، دهـبینـین لهـنـو

ئهـزموونی خودسهـرانـهـو ـشـنبـیری خـیهـوه، لهـنـوان ژیاـن وـنهـی

شیـعـریـدا، چـن به ئاگاییهـوه وـنهـکان دهـنهـخشـنـهـی، پـگهـیهـک بـ

جومگهـکانی شوـن دهـسازـنـهـی، جا ئهـم وـنانـه شوـن بن یان شوـنکات بن،

ئامـازهـیهـکی هـشمهـندـه، هـوانـهـیهـه بهـرو گهـردگیربوونـکـه

ههـستگهـرایـی تـیدا پـشهـنگه، بـ ئهـمهـش، دهـتوانـین وهـک نموونه

داگهـان بـ چـهـند سامپـکـهـین، که بوونهـته زهـمینهـیهـک، تهـمهـی

هـنـراوهـکهـی لهـسـهـر بونیادـنـراوه، لهـم دوو بـگهـیهـدا دهـبینـین:

و[نهی شیعی قورسی خستوو ته سەر ناوهر[کی ئەم شو[نانه (گەمە- درز-
 ئاو[نە- شەو- دەسەسر- گو[- ش[هزان - چ[هزان - دەست - جو[بار-
 جەستە- لەش- ژان- ئاو- خەون- بەربەیان- شک[فە- فرین- هەوا-
 مەمک[ه)، (گەمە) هە[گری هەرچ ناو[ک[ب[ت دالەیه [(درز)ک[،
 مەدلوولی دوو ئاست لە خ[دەگر[ت، ئاست[ک[دیاردەیهکی دیارو ئاشکرا
 لە خ[دەگر[ت ئاست[کی تر، ناوهر[ک[کی نھ[نی وشاراوە هە[دەگر[ت،
 لە ن[وان دوانە دیارو شاراوەدا فەترەیهکی شو[نکات هەیه، کردە ی
 بەراوورد[ک[دروستدەکات، بە دیو[کدا خود وەک (ئاو[نە)یەک، یەک
 پارچە وج[گیر، تاک [ووی دەردەکەو[ت، لەم د[خەدا، لە کاتی
 ئاساییدا داواکارییهکانی ناوہوێ خود بە دیاردەکانی دەرہوێ
 خ[یدا هاوسەنگدەکات، بە دیوہکی تردا پاراد[کس[ئەنجامدەدات بەوہی
 [ابر دوو گەمە یەک بوو لە ئ[ستاشدا درز[کە جوگرافیای [وویہکی
 نھ[نی و سنوورە شاراوہکان ئاشکرا دەکات، ج[ووی پ[ل[ننان شل دەکات،
 بەکارھ[نانی (ئاو[نە) وەک خوازە یەک پەردە ھەل[م[ا[ین[کە لە خستە
 [ووی شو[نە داخراوہکان، [چوونە ب[دنیای خود، لە مانای شیعییدا
 [اییکردن[کی مانا بەخشە بە پە[ینەوہ لە دەرچەو ب[دەروو، بە
 پ[چەوانەشەوہ دروستە، ھە[بەت ھەمیشە ب[شایيەک درز[ک دەم[ن[لە
 ن[وان خودی شاعیر و ئەزموونی دەقی شیعییدا، لە ن[وان ئەحمەدی
 مەلای مر[ق و ئەحمەدی مەلای شاعیردا، ل[رەوہش دەقی شیعی بە
 در[ژایی ئەزموونەکە بەیداخی [ەنگەکانی تەنگژە و گومان، ش[هزان،
 لە چەند و[نە یەکی ھاو دژدا دەخاتە [وو

1 - گەمە بەارنەبەر بە [استینە : لە سەرەتادا بەکارھ[نانی
 زاراوہی (گەمە)، پەردە پ[ش[کە ب[دەرختنی [استینە یەکی شاراوہ،
 دوانە ی گەمە و [استینە ئەو دیاردە یەکی ئەحمەدی مەلا لە دوو
 ق[ناغی ژيانی شیعییدا پ[لیندەکات، ھە[بەت لە ھەر ق[ناغ[کدا
 کردارەکانی شو[ن، ج[کەوت و [ەنگدانەوہی خ[ی دەب[ت، لە ھەردوو
 ق[ناغیشدا (درز) خ[ی ھاوہشە لە و[نە ک[شانی تراژیدیایەک کە
 بونیادی شیعی لە سەر ھە[چنراوہ

2 - ئاو[نە/ ئاو : گەر ئاو[نە [ەنگدانەوہی و[نە یەک ب[ت، کتومت
 خ[یی ت[دا ببین[، ج[گیر ب[ت بە نەرسیسی خود، [وویيەک ب[ت ب[
 ھەناوگەری کایە و ھەستی خوازاو، لە ئاست خود دا گرە یەکی ب[
 کام[بوون، با[ابوون و بەرزبوونەوہ، لە بەرامبەردا (ئاو) نا
 ج[گیرە، سروشتە وەستانی ب[نییە، [وویيەک لە دەرہوہی خود، گرە ی
 بابەت[کە کام[بوون نازان[، ھەمیشە ژيان ئاسا، د[خ و پ[گەکانی
 دەگ[ت

3 - شەو / [ژ: (شەو) واتا شاردنەوہ، لوغز[کە ب[ژيانی نھ[نی،
 یان کاتی ھەوانەوہ و خەو، گەر جەستە ([ژ) ب[ت، ئەوا خود شەوہ،

تهواوی ژانه، (جوبار) رهوی ئاوه، سروشته، (لهشی) ناو ئاو-نهى خوده، ئەمانه مهرجی سهرهکی جهستهی شیعیرین، مهرجی تهواوی ژانی له دایک بوونی (ئهحمه دی مهلای شاعیر)ن.

له ئاستی دووه مدا ده توان- (شهو) وهك کرداره کانی شو-نکات بکاته (دهسهس-ك) به خه می دووری خه و خ-شی خهونی ههرزه کاری دهس-تهوه، به تاریکی غوربهت، رووناکی ت-دهپهر-ن-ت، به شهو بهره بهیان دهس-تهوه و خ-ی ده د-ز-تهوه، ئەمهش پ-چهوانه ی و-نه باوه کانی شو-نکاته، خه-کی ئاسایی له -ژ-ی وونا کدا خ-ی ده د-ز-تهوه، بهم پ-یهش ب-ت، ره تکرده وهی -سا کانی گه مه که، درزه که به تا- ده کات، هیچ گه مه یهك نام-نی، ئ-مه له تاریکیدا، له درزه کانی ئاو-نهى خوده کرده ی د-زینه وه مان هیه، ئاودیو ده ب- ب- کرده ی نووسینه وهی شهوی غوربهت و ئەزموونی نام-بوونی شاعیر، وهك شو-نکات له قوناغی (به ره بهیان) دا یه کسانه به شو-ن وهك (شک-فه)، ئەمهش ئاماژه یه به ق-ناغی ههرزه کاری و پ-نه گه یشتن، وهك -هنگدانه وهی شو-ن -وون نه بوونه ی دنیای شیعری (ئهحمه دی مهلا)یه، ج-که وتی (شک-فه) پتر په یوه ندی به ههست و د-ه وه هیه، نهك به بیر-که ی ق-ناغی ههرزه کاری و نووسینی ک-ژان و -هنگدانه وهی س-ز-کی بگ-ر که ج-گیر نین وهك گ-انی (شک-فه)یه ب- (گو-)، ب-یه لهم ق-ناغه ههستیاره دا، ناتوان- عومری خ-ی بخو-ن-تهوه، ئەو ه-شتا شک-فه یه نه بووه ته گو-، تا بتوان- ئەزموونی خ-ی بنووس-تهوه، ده رهاو یشته ی ئەم په ی نه بردنه، ئەم ت-نه گه یشتنه، له داوه کارییه کانی خود (د-ژان) به ره مه ده ه-ن-ت، که زیاتر له سروشته وه نزیکه نهك له ئاوه زه وه، بهم پ-یهش ناج-گیریهك بارگاوییه به وه هم-ك، ب-شاییه کی ره خساندوه ب- بهرز بوونه وه یه کی در-ینه، ب- ف-ین-ك که خ-ی پ-شکesh به ناج-گری هه وایهك، ب-شاییهك ده کات، ته نیا لای خ-ی ده بینر-ت، بووه ته خه ون-ك، نه بووته کردار له سنووری سینه ی خ-ی ت-پهرناکات.

بونیادی کرداره کانی شو-نکات له سه ر -هه نه ده کانی کار ت-کردن، فاکته ره کانی بهرز بوونه وه کرداره کانی -ابر دووی بهرده وام له خ- ده گر-ت وهك (ده نووسیه وه)، (ده کرد) له -سته ی پ-شکesh (هه وای) ده کرد، کرداره کانی -چوون و نزمبوون کاری -انه بردووی ده می ئ-ستا وهك (بخو-ن-تهوه) یان کاری -ابر دووی دوور وهك (خهوی ل-که وتبوو)، ده بینین کرداره کانی نزمبوونه وه بوون، له ئ-ستا و -ابر دوودا ک-کراونه ته وه، به ستراون به خه یا-ه وه، دیقه تده، -یزکردنی شو-نه کان -یزکردنی شو-نکاته کان به دوا ی خ-یدا ده ه-نی، ئەم و-نانهش پ-گهی دوو ق-ناغ -وونده که نه وه، فه تره یه کی زه مه نی هیه له ن-وان (شهو) و

(رژ) دا یان بهر به یاندا، له نوان ئستاو ابردودا، له نوان (شکفه) و (گو) دا هه مان ئه و فتره یه یه، شاعیر پډات ده پهرت له نوان ق ناغی هه رزه کاری شاعیر که ه نگدانه وهی شوئی یه که می شاعیره، دیاره مه به ستمان هه رمی کوردستانه، هشتا له چه مکی شوئندا (شکفه) یه، نه بووته ده وټت، تا وهک (گو) بټن و بهرامی کام بټت، له چه مکی شوئ نکا تدا، سه ره تایه، بهر به یانه، له سروشتدا (ئاو) ه ناچگیره وهک (هه وا) و (خه و) ن، ق ناغی گواستنه وهی (درزه) له سروشته وه بټ خود، له (ئاو) وه بټ (ئاو) نه له گه شتی ئه وروپا وه ده ستپ ده کات، ئه زموونی شیعی خا ی هاو به شه، درز که، دوو وټنه دوو دنیا له ئاو نهی خودی شاعیردا ده نه خشټن، درزه که درزی خودو بابه ته، ټټ ژئاو او ټټ ژهه ټاته، سزو عه قله، ابردوو و ئستا یه، نوسین و خو ځندنه وه یه، په ینه وه له درزه وه باسکردنی ابردوو له ئستادا سینه وهی ئه و یه کبونه یه که شه ژانی ل ده که وټته وه، (ئه حمه دی) ی مرټق له (ئه حمه دی مه لا) ی شاعیر جیا ده کاته وه، پټش (ئه حمه دی مه لا) گټټانی شاعیر له شیعی (له درزی په چه وه) 4 زټر به سه لیکه یه کی شیعی یه وه توانیویه تی دووری ئه و جیا وازییه بسټته وه له درز که وه به یه ک گه یشتنی دوو وټنه ی شیعی به یه کبگه یه نټ سبه ینټ بریاره بچمه ژوانی بټ ده نگی

بچمه ژوانی گاشه به ردټک

به بټ ده نگی باسی عه شقی گیا که م

باسی عه شقی با که م بټ ده نگ

کټ پله ی 23 ل 330

هه می شه له ته نیشت ژنټک

زا کیره ی ژنټ ده بووژټته وه

هه می شه له ته نیشت ئاوټک

زا کیره ی خټټ ده بووژټته وه

کټ پله ی 24 ل 331

ئه نجامدانی کرده ی هه ژمارکردن، ټټټټکی سه ره کی ده بینټ له پټ کهاته ی ستاتیکای شوټن و به ستنی په یوه ندی له ته ک خه یا ی شیعی ریدا، باری دهروونی شاعیر، ټټټی زمان، شټواز، ه نگدانه وهی خټی هه یه له جټری داټشتنی وټنه ی شیعی ریدا، شاعیر به ا شکاوانه ده توانټ ټټټی یاده وهی خټی و ټټ ژه کانی ئستا ی تټدا نمایشکات، ئاسته کانی به راوورد دروستبکات، به شداریکردنی وه رگر له جومگه مادیه کانی ده قی نوو سه ردا، سیسته می پټلین و هه ژمارکردنی وشه کان، دوو باره بوونه وی وشه کانی، هه وټدانټ که بټ ده رختنی هاو سه نگی باری دهروونی شاعیرو شاردنه وهی جووت مانای و پینه کردنی کاردانه وه کانی، ناتوانین چاو پټشی بکه ین له چټ نییه تی داټشتن، دوو باره بوونه وهی

ئەم وشانە بە يەكسانی (بچمە - ژوان - باس - عشق) (هەمیشە -
 تەنیش - ژن - زاگیرە - دەبوژ-تەوہ) ھەر يەك لەم وشانە، دووجار
 لە دووباردا، بەکارھ-نراون، چەمکی ت-گەشتن لەم وشانە، لە
 ئاوانەى بینراوى دەقدا، بە پ-ی شو-ن دەگ-ن، ھەمان مەبەست بە
 دەستەوہ نادەن، ھەمان و-نەى شیعری ساغناکەنەوہ، ھەمیشە درز-ك
 ماوەتەوہ، باجى ل-کترزانی و-نەکان دەدات، ئەمە لە کات-کدایە، ئەو
 وشانەى کە -گەزەکانى سروشت پ-کدەھ-ن، يەكجار بەکارھا توون
 بریتین لە (گیا - با)، (ئاو - خ-ن) تاقە وشەيەك کە وەك س-
 کووچکەيەك، بیر-کەو تەورى ھ-نراوہ-کەى -اگرتووە، س-جار
 بەکارھا تووہ، وشەى (ب-دەنگیە) ب-دەنگى ج-ر-کە لە ماتەووزە،
 بەرکەوتن و جوو-لەيەکی دەرەکیان دەو-ت تا ب-نە دەنگ، درزبردن
 کردەى ب-دەنگى و شاردنەوہیە، شکان نییە تا دەنگى ل-وہ ب-ت،
 دا بەشکردنى وشەکان، -کخستنیا، و-نەيەکی بەرجەستەکراومان ب-
 دەگ-ر-تەوہ، کامیرا ئاسا گرەيەکی تراژیدیما دەخاتە بەرچاو، ھەر
 لە تەنگزەى بوونەوہ، بیگرە تا دەگاتە ج-رەکانى چەوساندنەوہ،
 ھە-بەت ئەمەش بارى نا ج-گیری دەروونى ل-دەکەو-تەوہ، نھ-نى ق-ناغى
 نوقوم بووى خود ئاشکرا دەکات، خەون بە ئایندەوہ دەبین-، کردارى
 شو-نکاتى (سبەین-) ئایندەيە، ھ-شتا نەھا تووہ، ش-وازی ئەم
 نووسینە، لە ئ-ستای نووسینى دەقدا، لەگە -کخستن و نووسینى
 ھ-نراوہ-کەدا، لە چرکەسات-کى ھەستکردندا، ھاوشانە و يەکد-تەوہ،
 کار-ت-کردن و باک-اوندى کردارەکانى دو-ن-نى -ابردوو ھە-دەگر-ت، لە
 ئ-ستادا دو-ن-نى و ئایندە، بەيەکەوہ دەلک-ن، پوشاکی نو- دەخاتە
 بەر شو-ن، ئەم لەبەرکردنە -استەقینە نییە، بە-کو لەبەرکردن و
 ئا-وگ-ر-کە لە ن-وان -استەقینەو خەیا-دا -وودەدات، کەواتە
 شو-نکاتى (سبەین-) کردەى گواستنەوہیە، پ-دراوہکانى ق-ناغى دو-ن-نى
 -ابردوو دەگەر-ن-تەوہ ب- ئایندەى چاوە-وانکراو، ب-
 بەدەستخستنەوہى -ەھەندەکانى خ-گرتنەوہ و خ-پاراستن لە چەمکی
 کەوتن و خ-لادان لە خەم و ئازار، وەك فاکتەر-ك پەنا دەبات ب-
 يەك-ك لەو کردارە خ-ويستانە کە دیزاین و ھ-ز لەخ- دەگر-ت، وەك
 وشەى (ب-يار) وشەى ب-يار وەك شو-نکاتى ب-گەى شیعريیەکە وادەکات،
 کردارەکانى -انەبردوو وەك کردارى (بچمە) با-ادەستى ھەر
 داخوازییەك ب-ت، ب-خەون و خەیا-، نەچ-تە ق-ناغى ج-بەجکردنەوہ،
 لە شو-ن-کدا، لە برى ئەوہى، شو-ن-نى خوازاوى (ژوان) درزى ب-دەنگى
 بشک-نى و ئاشناو تەبا بن لە يەکت-گەشتن ئەنجامدەن، کەچى پاشینەى
 ماناکانى دا بەزین و ب-دەنگى بەرھەمد-ن.

لە د-رى دووہمدا، لە ئاست بەرزکردنەوہى بەرامبەردا چ وەك قەبارە،
 یان خەس-ەت بە شووناسى (گاشەبەرد) پاساو ب- ب-دەنگى يەكەم

دهه ځنځ تهوه، ژوانی په کم بهرکه وتنه، له تهک ناوه خندا، له تهک نه و تراودایه، ژوانی دووهم بچووکړدنه وهی نه و تراوی ناوه خنه، بډه نگی لاهه کییه، گه وره کړدنی بډه نگی بنه رته تی بهرانبه ره (گاشه بهر ده)، نه ده جوئی و نه و ورتهی لږوه د، شو ځنکاتی سهرجهم بډه گه کان و ځنیه کی بان ځرامیه به خم، گوزارشت له تراژیدیای په یوه نډیه کانی دو ځنی ده کات، باک ځاوندی خه یا ځک، ځايندهی تیا ده کاته شکست ونبوون، دنیای تځکشان، شکست دهرئه نجامی هه ست ځکی ځمان تیکیه، په یوه نډی به گځانکاریه کانی ژیانی سادهی ځا بردووه وه، به کړدهی گځانکاریه کځمه ځایه تیه کانه وه هیه، ځچکه کانی ژیانی گځاوه له ځوان دوو جیهاندا، ځه ویش جیهانی تاراوگه و نیشتمانه، به به راوورد له ځوان وشه (گیا) و (با) دا په یوه نډیه کی دیال ځکتی ده د ځته وه، ده کړ ځه نډک له ځه نډه کانی ځم په یوه نډیه ځاشکرا بکه یڼ، ځناغی په کم، خه مه کانی گځانه وه، ځستالیزیا، هه ستکردن به خورپه ی په کم، شو ځنه کانی ده نگ و ځه نگ له قده کهن، بډه نگی پاراد ځکس له تهک باسکردن و دهرخستنی سیحری ځه په یوه نډیه فراهه مده کات، که ځمی شاعیر ده به ست ځ به نیشتمانه وه، شاعیر له س ځنگه ی ځه وهی له سهره تای ته منی لاویدا، ځووی له هه ندران کړدووه، نه یتوانیوه گوزارشت له و عه شقه بکات که دیبه ست ځ به خا که وه، نه یتوانیوه بډه نگی بکاته ده نگ، نه یتوانیوه ځه گ له خاکیا کاته وه، ځه وهی دیاره دیارده یه کی شکست و دابه زینه، داکوتینه له د ځکدا، بډه نگیه، خه شو یستییه کی تاک لایه نه ی ځسکه، دهرچه کانی ځم خه شو یستیه به ځه گ و قو ځای نیشتمانه وه ج ځگیره، به (گیا) ده چو ځن، له بهرام به ردا، ځاهاتن و خه شو یستی عه شقی تازهی ناجیگیری تاراوگه ځوکاره، هه ستکردن به هه ستی به رزبوونه وه به (با) ده شوبه ځنی، سهرنج بده له دوا د ځی کځپله شیعریه که ی (23) دا ده ځت (باسی عه شقی باکم بډه نگی) ځسته که ته و او ده ب ځت، وه ستان ځکی شاراهه هیه، تیامان ځک و گځنه یه ک به دی ده کهن، د ځته وه سهر ته وهری سهره کی ژان و ژ ځکه ی، ځووده کاته سهر ځه ورزه ی ناخی کړدووه به دوو له ته وه، هم وهک ناخ، هم وهک دهق، دابه شی کړدوه، به وشه ی (بډه نگی) کځتایی پډ ځن و کځمی ده کات، (با) تیژکړدنی ځه عه شقه یه، یاده وهری و نیشتمانی تځدا ده گه ش ځته وه، ځستالیزیا تځدا زیندوو ده ب ځته وه، نه ده توان ځ تځدا دهرچ ځت، نه ده توان ځ زیندگی تځدا بکات، هیچیان نایه نه ده نگ، تا ځمی شاعیر به ده نگیانه وه بچ، ته نها دیارده یه کی خنک ځنهری بډه نگیڼ، وشه (با) و (گیا) دوو دیوی ځه ورزه ن، شاعیر تځدا کځبووه ته وه، خودی چه پ ځنراوی ځهمه دی مه لای شاعیرن.

ب ځه یشتن به کځشانی و ځنه ی شیعری، له ځځگای پځکها ته کانی چه مکی

ئىستاتىكاو، (ئەحمەدى مەلا) لايەنە جەربەجەركانى دەلالە بەكار دەھەندە، لە قوۋايى ھەستەو، لە گرەتەيەكدا زاراوەكانى شوۋن و جەننەتتى و نەگرتىيان نەمايش دەكات، زاراوۋى (تەنىشت) لە ھەردوو جەرەكەدا، ئامازە بە شوۋندەك دەكات، بارگاويە بە ھەندەك كە ئاوتتەبوون تەكەبوون رەتدەكاتەو، جەركە لە دوورەپەرەزى پەو ديارە، زىزى و نامبوونە، بە مانا فراوانىيەكە تەنپايە، شكاندى ساكانى ھەماھەنگى و لە يەك تەگەشتە، نەمبوونەو و كەزبوونى ئەو پەيوەندىيەكە مەرق بە چوارچەوۋە دەبەستە، لە سەنگە ئەوۋى پەشوخە درزو لەكترازمان ھەيە، بىيە دژوار نىيە، لەسەر دوو ئاست داگەئانى بىكەين، لە ئاستى يەكەمدا دالى (ژەندەك) وەك چوارچەوۋە يەكە ديارىكراو، مەدلولە بىكە كەردنەوۋى شوۋنەكان، پەلەنگەردى پەگەكان.

لە ئىستاتىكا نووسىنى دەقدا شاعىر لە سەر دوو ۋودا زىندەگى تەدا دەكات، ۋويەكى ئامادەيە، لە ژەر فشارەكانى دەرەوۋەدا ھەندران، نامبوون لەسەر ۋوي ھەستەكانى شاعىردەسەپەندە، كەريگەرى ئاسەوارى جەكەوتى لە سەر ۋوکار و لەسەر قوۋايەكانى ناوہخندا بەجەدەھەت، ئاسەوہرەكە مەملانى فەرھەم ناكات، چوئە شوۋن و پەگەكى ئەمى شاعىر، بە دانپەنەنى خەي تەكە نەبوو، لە تەنىشت دەمكرانەوۋى دژەوۋابوونەكاندەيە، لە ۋويەكى دىكەوۋە دەرگەيەكى ئارام بى دەروون وادەكات، ھەوسەنگىيەك ۋادەگەت، نايەوۋەت كەتايى بە لايەكەيان بىنى، نە دەتوانە لە ۋابردوۋا بژىت، نە ۋازىشە بچەتە نەو ئىستاتىكا نەبەردوۋەو.

ھەبەت ئەم دوو ۋوۋە بە قوۋايى و ۋوکارەوۋە گەردراون، گەردەندەكى ھەستەكى كە بە شوۋنەكەتەوۋە شەكەردراون، شاعىر كەيى دژەوۋابوۋەكان لە ۋەنەيەكى شىعەرى ھەوسەنگدا ۋاگرتوۋە، لە ئاستى دووۋەمدا دالى (ژەندەك) لە شوۋنەنى خەي، لە دەرەوۋى خەد دا نامەندە، ۋوکارىيەكە دەبەتە ھەندەركە بى بەدەرخستى قوۋايەكانى ناوہوۋى خەد، واقعى ھەندەرانى بەردەست، ۋابردوۋەكانى دوورەدەست نەيكدەخاتەو، شوۋنە تەنگەكانى واقعى (ناھەگر) ھەندەران دەبنە دەرچەيەك بى بەرفراوانى شوۋن، كرانەوۋى شوۋنەكەت و تەوانەوۋە لە نەو ئەو پەيوەندىيە نەنپەيەكى خەد (ئەحمەدى مەلا) بە شوۋنەنى سەرەتاي و بىرەتەو، بە شوۋنەنى (ھەگر) بە شوۋنەنى يادگارەيەوۋە دەبەستە، ئەم پەيوەندىيە لە سەوۋرى شەكەندا ناوہستەت، بەكە ۋوماي سەرچەم ۋوبەركانى پەندە بوون بە زەدو و شوۋنەنى يەكەم زىندوۋ دەكاتەو، لە شوۋندەكدا دەيەوۋەندەتەوۋە كە ھەگر ناسنامەو شوۋناسى مانەوۋەتە، لە (زاكەرە) دا زاكەرە سەلماندى بىنەمايە، پەشتوپەنايە، پەلەاويشتەكى لەزگىنە لە ناوہوۋە بى دەرەوۋە، گەشت

کرداره کانی شو نکاتی بووژاندنه وه، له ناوه خندا بهر زکردنه وه یه کی
 دیاره له ئاست نرمبوونه وهی له دهره وه دا، له هه ندراندا دایه که
 نام بوون کی دهروونی ل ده که و ته وه، لکان دنی هه سته کانی
 بهر زبوونه وه، بووژاندنه وه له (زاگیره) دا سه قامگیری و
 جگیر بوون کی هها فراهه مده کات، یه کهم له ئاست نیشتمانی
 (هگر) دا، له زاگیره هها دا به وشه (ژن) ئاماژه ی ب کردوه،
 دالی وشه (ژن) له ووی ک مه لایه تی و م ژوویی و مه دلوول
 گوره تر، قهواره یه کی فراوانتر هه ده گرت، هه نده کانی دیاری
 ناکات، به تاقه مانایه ک گه مار ی نادات وه ک له وشه (ژن) دا
 ده بینین به (کافی) پاشگر گه مار ی ده دات، ناج گیری دیاریده کات،
 ت که ی ئه و دنیا یه ناب ت که له هه ندراندا، له ته نیشیدا ده وست ت
 وه ک گووتمان وشه (ته نیش) له ته ک داکه و ته کانی هه نده ران،
 له بهر چاوه، و نه یه کی ههستی دیاره، له دووره ا ت که بوون و
 چاود ریکردن ده گر ته وه، چوارچ وه یه کی ناسراوه به وشه (ژن) دا
 ئاماژه ی ب کراوه، ج گیری خ ی و ناج گیری بهرام بهری
 ل ده که و ته وه، دووه م ناج گیری بهرام بهر به هگه ز ک له هگه زه
 سروشتیه کان ده شوبه ن، وشه (ئاو) ده کات هیما یه ک ب ناج گیری،
 به هه مان ش وه وشه (کافی) پاشگری (ئاو) له ووی زمانیه وه،
 خه س ته تی ئاو کی دیاریکراو هه ده گرت، ئاو ک تینوویه تی ناشک ن،
 ش ره نه به ستراوه به هه نده کانی ژیان و بووژانه وه، شو نکاتی
 ب که که له هه ردوو باره که دا، له گای وشه شو نکاتی (هه میشه)
 به گه یه کی حاشاهه نه گره، سوور بوون و پ داگریه کی زه قه، به هیچ
 کلوج سازش له ته ک ژیان و ت که بوون و توانه وه دا ناکات، ب یه شت
 سروشتیه، ل ژیکه وشه (ته نیش) به دوا ی خ یدا به ن، ب
 خستنه سر هیچ بوار کی نه هشتووه ته وه، له وه زیاتر وه ک
 په رچه کردار ک، له داکه و ته کانی شو نی نا ئاشناوه ب شو نی
 ل کدان وه، کرده ی گو زانه وه نه نجامه دات، ب شو نی زاگیره یه ک که
 وه ک دایک پ ی ئاشنایه، له ئام زیدا ده بووژ ته وه، گوره ده ب ت،
 دایک نیشتمانی یه کهم له ابردووی به سه رچووه وه، له ئ ستادا
 ده گ ت ب دول بهر کی که مند ک ش، درزو بهر که وتن ک له ن وان
 نیشتمانی هه سن و دهره وهی نیشتمان (هه نده ران) دا نه نجامه دات،
 ئایده ف نی ئه م گو زانه وه یه، ش واز کی باز نه یی له خ ده گرت، که ش
 و هه وای گووتاری شیعری ده کاته تراژیدی، شاعیر له گای
 نه زموونه وه، در ژبوونه وه یه کی م ژوویی پهیره و ده کات، شاعیر دوور
 له نیشتمان ده ژی، به وهر گرتن و به کار ه نانی هگه ز کی سروشتی وه ک
 (خ) بووژانه وهی خ ی ده سه لم ن، پ که و ئاسه واری ز دی هه سن و
 هگ و مانه وهی زیندووده کاته وه، زاگیره گر داوه به ته نگزه ی بوون

و توانه وه، له كځى هاوكځ شه شيعرييه كه دا، جگيربوون تځيدا دژوار
نيه بځځين، (ژنځ) له نا جگيرى و نزمبوونه وه دا يه كسانه به
(ئاوځ) له دياريكراويدا، هه روه ها (ژنځ) له جگيرى و
به رزبوونه وه دا يه كسانه به (خځځ) له بوژانه وه زاكيره دا، كورد
ده ځځ تځن و ماځ (ئهمه دى مه لا) بځ ماځځ كځ ده گه ځځ تځيدا بسره وځ،
بځ ئاوځ نه يه كځ ده گځځ تځ درزى تيا نه بځ تځ تځى تځ دا ببينځ، چونكه له
نيوان زاكيره زځځ دو تاراوگه دا، وشه (ته نيشته)، درزځكه له نيوان
(ئهمه دى مه لا) ى مرځځ و (ئهمه دى مه لای شاعير) دا، له نځوان هځزى
وشه و هځزى خياځ دا، هايدگر واته نى (ماځى بوون ده دځزيت ه وه) 5
ئاگرم له حه رځځ كځ به ردا

هه تاو گريا

حه رځځ كم ئاشت كرده وه

ئاو زريكانى

كځ پله ى 73 ل 345

شه وم شځلا

ځځ ژم هيشك كرده وه

خه ونه كا نم بوونه ته هځش و

سا ته كا نم هځور بوونه ته وه

كځ پله ى 74 ل 346

گرمه م له رسته يه ك هه ځسا ند

وځرگوځځ كه وته گځراني

خاځځ كم نغځځ كرده ناو سپځتى

بوو به ئاواز تا به يانى

كځ پله ى 75 ل 346

له نووسين ده قى شيعريدا ملمانى شاعير به ده ر نيه له ئاوځ ته كړنى
ه گه زه كانى سروشت و شوځځ، چځن جووځه كړنى شوځځ به ستراره به
شوځځ نكا ته وه، له يه كځ دانا بځځن به هه مان پځوه ر، نووسينى ده قى شيعرى
هه ندځ جار گرځدراوه به كرده نواندن و به مونتاژ كړنى گرته كان، چ
به ريزبه ندى بځځين بځځيان به لكاندنې وځځنه كانه وه بځځت، له
ده ر هځناندا، فځرم و سكځچى خځى وه رده گرځت، لځځچواندنې پځځنوس به
كاميراوه، وهك په يوه ندې وشه يه به وځځنه وه، بځځپشتځ استكرده وه،
پځځناسه ى وځځنه ى شيعرى ده ځځځت (وځځنه ى شيعرى وينه يه كه پر به به ژن و
باځځاى وشه كانه) 6 سهربارى ئه مه، شاعير له به كارخستنى چه مكه كانى
شوځځندا، له يه قدانه وه ى هاودژه كاندې، مامځه كړنى له ته ك هه ځچوون و
داچوون و هځوربوونه وه وه ستانى له شوځځن و كاتى پځځويستدا، وهك
ئه كتهرځځ له گرته كاندې ده گځځځځ، به مه ش گرته كانى وځځنه ى شيعرى له
ده قدا، شوځځنې گونجاوى خځى ده گرځت، هه ر جووځه پځكردن و

[illegible]

خود به کارهـنـراون، بهـرانـبهـر به چهـمکی مانـهـوه کردهـی (هیشک کردنهـوهـی (ژ) قـکی پیرـز هـهـدهـگرـت، قـک پاشینهـی ناوهـوهـی خود، ژیانـی فاکتهـکانـی دهرهـوهـی خود دهـکوژـت، ژیانـی تاریکی شهـو، شنایـی ژیانـی تاـاوگه دهـکوژـت، به دیوه نهرـنـیهـکهـی وشکی دهـکاتهـوه، دهیکاته شهـو، له نـوان دوالیزمهـی شهـو و ژدا، دهرهـوه و ناوهـوهـدا، زاگیره و واقیعدا، هاوسهـنگیهـک ههـیه، وزهـی ئهـوینی تـدا دهـکوژـت، هاوسهـنگی واتا نهـبوونی لاسهـنگیهـه، هـزی اکـشانـی تـدا نیهـه، وهـک ئهـوی له کردهـی ئهـویندا بهـدی دهـکرـت، پهـخشکردن و بـاووونهـوهـی دیوه نهرـنـهـکهـی ئهـوین به یهـکسانـی، له بهـخشینی ههـستی مردن و گوـزانهـوهـی له ناوهـوه بـ دهرهـوه، له (شهـوه) وه بـ (ژ) له زاگیرهـوه بـ واقع، هاوسهـنگیهـکی باـادهـست به دهـستهـهـنـ، گهر بهـدوايهـکاهاتنی (شهـو) و (ژ) بهـشـک بن له دیالـکـتی سروشت، ژیان دروست بکهـن، مانا بهـبخشـن، ههـبهـت له ئاستی دهـقدا، بهـدواهاـتنی وشه بهـدواي یهـکدا، به پـی سايهـک له دهـقدا، ئاماژه به مانایهـک دهـکات، به (سته) شووناس دهـکرـت، به مانایهـکی تر (سته) سیستهـمی کـخستنی وشهـو مانا کانییهـتی ههـگرـی ناسنامهـیانه، تـکچوونی شیرازهـی وشهـکان، نهـدـزینهـوهـی اقه و پـنهـگهـیشتنی مانا له شوـنی دهـقدا، هـنگدانهـوهـی ئهـو بارو دـخهـیه که شاعیر تـوهـی گلاوه، له درز تـکهوتنی کردهـی نیشتهـجـبوونه، له نـوان زـدی هـسـن و تاـاوگهـدا، له ئیلهام و شاعر نووسیندا، له نانی ئهـندیشهـو سـبوونی پـنووسدا، له پشکـی وشهـو ژیلهمـی نووسیندا، له تـکچوونی داـشتنی ستهـدا، له سووتانی وشهـو له گریانـی ههـتاوی دهـقدا، چی ماوهـتهـوه لهـوه زیاتر، شاعیر وهـک پهـرچهـکردارـک به داپـسین و تـسرواندن که به کردهـی (گرمهـهـساند) تـهـی بـدهـسهـاتی خـی به له داـشتنی (ستهـیهـک) دا دهـرـژ، که ناتوانـی گوزارشت بکات له ههـستی سـتهـقینه، بهـخشنده نیهـه له هـنگـیژکردنی وـنهـی شیعری، چهـکهـره کردنی ئیلهامی شیعری، له ئـستای نووسینی دهـقی شیعریدا، اـمکردن و رـککهوتنیان گهـل دژواره، غهـوارهـبوون، پاـاوپهـرـزه، گرفته لهـنـوان ئهـزموونی شاعیر و دهـقی نووسیندا، له پتهـوکردنی ایهـهـکانـی به یهـکگهـیشتندا، له تـرانـدن و جیاـبوونهـوهـی حـی داـهـنان، له جهـستهـی دهـقدا، گیان کـشانـی ح به کردهـی (ئاگر بهـردان له حـرفـک، گرمهـهـسان له ستهـیهـک، شهـو شـلان و ژ هیشک کردنهـوه)، بهـرجهـستهـکردنی سهـرجم ئهـم کردارانـی اـبردوو له نـو دهـقی شیعریدا، له نامـبوونی تاـاوگهـدا، ههـوـکـن بـ گهـانهـوهـی زاگیرهـی نیشتمان، له ههـمان کاتیشدا ههـوـکی ماـئاوايشه، نه دیاردهـکانـی دیفاکتـ، نه جهـستهـی دهـق، ههـرگیز وهـک خـی نایهـتهـوه، نادـزرـتهـوه (ههـموو ههـوـکی گهـانهـوه بـ نیشتمان، ههـوـکی

ما ئاوايشه، چونكه كه نيشتيماڻ ون ده بټ، جار ټكى دى وهك خى ناد زرتنه وه 8 ما ئاواييكردن لهو كردارانى ابردوو، له و نهى شيعريدا، ونبوون و شكست و به دواى خيدا ده ه نا، ئينجاره به ج ټكى ديكه د نه وه له برى (ئاگردان له حهرف ټك) (حهرف ټكى ئاشكردنه وه) ئاشكردنه وهى حهرف ټك له ئ ستادا گوزارشت له خود ټك دهكات بهركاره به بكه ټك كه هه گرى ئه و گ ټټ انكارييه كه كردهى گو زانه وه له ابردوو وه ب ټ ئاينده ئه نجامده دات، ل ره وه ش شاعير وهك بكه ټك ده توان ټ پله به ند شو ټنكات بگ ټ ټ به پله به ندى شو ټن واتا له ئ ستادا ابردووى ټ شكست بگ ټ ټ ټ به شو ټن له داها توودا له گرته يه كى شيعريدا زيندووى بكاته وه، كا ټ به شو ټنكاتى برگه كه، دهسته واژه ي (ئاو زريكانى) به كارده ه ټ ټ ئاماژه يه كى زهق و دياره ب ټ زيندوو بوونه وه، ته زيه به خ شيه كى له ناكاو، موژده و ر ټ ټ دان ټك له خ ده گر ټ ټ كه ده توان ټ بمانگو ټ ز ټ ته وه ب ټ شو ټ ټ ټك له برى ت ټ ټ كرده وه و شكست و مردن ژيان و ئاشته وايى ده سه به ربكات، متمانه بگ ټ ټ ته وه، چه مكى ئه و په يوه نديانه ر ټ كده خاته وه كه له ن ټ وان (گريان و ئاشتبوونه وه) دا هه يه، له ن ټ وان (ئاگرو زريكان) دا هه يه، به هه مان ش ټ وه نمايشكردنى ئه م هه ټ سانه وه يه، هه نگان ه وهى خى ده ب ټ ټ له (ك ټ پله ي 74) دا، ده بينين چ ټ ن له ن ټ وان چه مكى هاودژه كاندا، هه ردوو ره گه زى سروشت، شو ټنكاتى (شه و) چ ټ ن ده ش ټ ټ ده يكات به (ټ ټ ژ) (خه ون) ي ب ټ كردار چ ټ ن له مردن رزگار دهكات و ده بنه (ه ټ ش) چ ټ ن ويسته كان له گ ټ ژنه ي م ټ ټ خواردن ټ كى نه ز ټ كه وه هه ټ ده گر ټ ټ و ده ب ټ ته كرانه وه يه كى ديناميكى كه له شو ټنكاتى ه ټ شدا نيشته ج ټ ده بن به شووناس ټ كى نو ټ يوه ساته كانى ه ټ ووروبوونه وه له داىك ده ب ټ، ساته كانى ه ټ ووروبوونه وه ده رئه نجام ټ كه، له ده رووندا، ده رخرى سهركه وتنى شاعيره، به سه ر ههسته كانى شكستيدا، گ ټ ټ ينى ديارده نه ر ټ نيه كانه ب ټ شت ټ كى ئه ر ټ نى، ئه مه ش به ته واوى له (ك ټ پله ي 75) دا به رجهسته ده ب ټ ټ، له سه ره تادا شاعير وهك بكه ټ كى داخ له د ټ، ده سه بردارى پاژ ټك بوو له شكست، ئاگرى له حهرفيك بهردا، له ئ ستادا گرمه ي له ټ سته يهك هه ټ ساند سه رجه م كرداره كانى شكست و اده ستبوون (ئاگرم بهردا، گريا، ش ټ لا، هيشك كردوه، گرمه م هه ټ ساند) ي گ ټ رى ب ټ كرداره كانى هه ټ سانه وه وهك له پ ټ شتر ئاماژه مان ب ټ كرد، ئه م گ ټ ټ انكارييه له دوا جاردا به ب ټ دهنگى له خه يا ټ دا نام ټ ټ ته وه، به جموج ټ ټ ټ كى تازه وه ف ټ رمى شيعرى ده گ ټ ټ ټ ټ، به ش ټ واز ټ كى تر خ ټ ټ دورست دهكات، خ ټ ټ ئاو ټ ته ي دهق دهكات، دوا وه شاندى كه هه ټ سانه وهى شكستى به دواوه نا يهت، گ ټ ټ انكارى يه كلاكه روى ئه نجامده دات، وشه ي (گرمه) يه، وشه يه كه شو ټ نى ده نگداره، ته قينه وهى ناوه خنه، تووره بوونى له ناكاو، ك ټ ديتايه به سه ر

بـده نگی و شکستیدا، وهـ چـرخانه، پهـینه وهی شاعیره بـ قـ ناغـکی
 تر، گـانه وهی شوین و بهای ـسته یه، زه مینه خـشکردنی ده قی
 شاعیره، به ئاراسته یه کی تر دا، گـیـنی نه خشی جوگرافی شاعره که یه،
 له شقـی نه رـنیه وه بـ شه قـکی ئه رـنی، له ههسته وه بـ ئاوه ز، له
 تاراوگه وه بـ نیشتمان، له چه قینی بـ ئومـدییه وه بـ لادان و
 کرانه وه، له م باریه وه فالیری ده نووسـت (شاعر بوونی نییه، ئه گـر
 به شـوه یه کی ـاسته وخـی ناههستیار گوزارشت له ئاوه ز نه کات، لادانـک
 له وشه کانددا ده رنه خات) 9 ئه م لادانه له کاتی نووسینی شاعریدا، چـن
 ده قی شاعری ده گرـته وه، به هه مان شـوه ش، سه باره ت به لادان، چه مکی
 نیشانه کانی خـ به ندیش ده گرـته وه، شاعیر باس له تـوانین و
 بـچوونی خـی ده کات، چـن له نـوان نیشانه کانی خـ به ندیدا،
 داتا کانی خـیا و پـدراوه کانی واقع شوـن و پـگه و ئه رکی خـیان
 ده گـرن، ـه نگدانه وهی هیمـا و نیشانه کانی خـ به ندی ده ق،
 یه قدانه وه یه کی ئاشکرای تاسه کانی گـشه نیگای شاعیره، گه یاندنی
 ده نگیه تی، شکاندنی ئه و بـده نگیه، که هه ر جاره و به شـوه یه ک، له
 ده رگایه کی تره وه، هه میسه خـی دووباره ده کاته وه، ده رچوون له
 بـده نگیه، له و دووپا تبوونه وه یه، به شکاندنی ئه و له مپهره کـتایی
 دـت، له ـسته دا به نیشانه ی (وـرگو) ئاماژه ی بـ کردووه، (وـرگو)
 له ـسته دا شوـنـکی بینراوه، (نیشانه ی کورتترین ـاوه ستانه، له
 دوا ی ناوی بانگ کراوه وه دـت، له نـوان جـگرو جـلیگیراودا دـت، له
 ـسته دا به ئامرازی لـکده ر نه به سترابن به یه کتره وه دـت) 10، گـر
 (وـرگو) کـتایی پاژـک بـت له وه ستانی ـسته، هه ـبه ت (ـسته) ش وه ک
 شوـنـکی بینراو سه ره تـای جوـه پـخستنی ده قه بـ کرانه وه، لادانی
 چه قبه ستنی دـخـکه، هه سـتکردنه به خـشیه کی ـه ها، جـش و خروشـکه، له
 ده قدا ئه گـره کانی وه ستانی بینراو سووک ده کات، خودی ـسته ی پـ
 گه وره ده کات، ـه هه نده کانی ـه وانسازـی خـشده کات، ده گوـزـته وه بـ
 سه ر زار، ده یکات به گـرانی، (ئه حمه دی مه لا) ده یه وـت له رـگای
 نووسینی ده قی شاعریه وه، ههستی بینراو بگوـزـته وه بـ ههستی
 بیستراو، ده یه وـت شاعر له تاریکی بـده نگیه وه رزگار بکات، بیخاته
 سه ر ده نگ و زه نا، ئازاره کانی غوربه ت، له ـگای په خشه وه دابه ش
 بکاته سه ر هه موو زارـک، بیکاته گـرانی، گـر (وـرگو) بـته
 گـرانی، ئه وـا (خـ) ده بـت به (ئاواز)، شوـنی بینینی (خـ) له
 ـووی خـ به ندیوه نیشانه ی (ـاوه ستانـکی ته وـا و پـشان ده دات له
 کـتایی هه موو ـسته یه ک داده نـت، جگه له ـسته ی پرس و سه رسوـمان،
 له دوا یی یه که م یان یه که م و دووه م پیتی ناوـک داده نـت) 11، له ترو
 تاسه کان، وه ستانه پـ مانا کانی ته نیایی، بـشاییه ـه شه کانی
 تاراوگه، که له نووسینی ده قدا به (خـ) ئاماژه ی بـ ده کات، دالی

(خاځم نغږ کړد) مه دلوله به ره تکرډنه وهی کځ تایی، سځینه وهی وه ستانه، به رده و امبوونی بځ وه ستانه، له نځوان دوو مانادا هځ گرتنی له مپهره، ځاده ستبوونی بځ ټومځ دییه، له ئاست چه مکی نه مرییدا کرانه وهی دهقه، گهر (وږگوږ) وهک هیمایه کځ ه نگدانه وهی پاشخانی وه ستانځکی کورت بځت له ئه زموونه سهره تاییه کانی شاعیردا. له کردهی کرانه وهی وځنه کځشانی ده قدا بځت به گځرانی، له هه مان کاتدا ده رچه یه که شاعیر شوناسی ناو وهی دهق، مانا جځربه جځره کانی ځا بردوو، که وهک هیمایه کځ هځگری زاکیړیه به باری دهروونییه وه په یوه سته به گځرانی گوزارشتی لځده کات، ئاودیوی ده ره وهی ده کات، هځبت وځنه ی بځگهی (خاځم نغږ کړده ناو سپځتی) له کځ تادا کرانه ویه کی ته و او ته ییه، وځنه یه کی ځه نگییه له ده قدا، ځاسته وځ گځدراوه به شوځنه وه.

له ځځگای ته کنیکی وځنه کځشانی کی هونه ریه وه تا بلا شیعرییه که ی ځه نگ کړدوه، یه کځک له هه وځه کانی شاعیر، دځزینه وهی په یوه ندییه له نځوان هځشی خاځ و سپځتی کاغز، ځهش وهک هیمایه کځ پځ له چه قبه ستنی ژانوژځی یاده وهی و شوانی ته نیایی و نامځبوونه، ځه نگځکی زږبرو زهقه، سپځتی کاغز ئامازه یه به پاک و بځگهردی، له ئاست ململانی ئځستاو ځا بردوودا، وځنه یه کی ځوونه، ساف و لووسه، زاځبوونی ځه نگی سپی، به چه مکی شوځن واتای سهرکه وتنی هه سته کانی به رزبوونه وه و سهرکه وتنه، پځچه وانهی هه سته کانی ژځرکه وتنه، نغږځبوون و که وتنی خاځی ځهشی وه ستان، ته و او بوونی یه کجاره کی ځسته یه، ئامازه کړدن به سهرکه وتنی ځه نگی سپی، له دا هځنانی وځنه ی شیعرییدا به شوځنکاتی (به یانه وه) گځدراوه، (به یان) شوځنکاتی سروشته، جځکه وتځ گه وره تره ده بخش به کرانه وهی جه سته ی دهق و به باری دهروونی شاعیره و، به گیرخستنی ځه نگکارییه کانی ځهش و سپی، وه ستان و جووځه، پارادځکسیځ له نځوان شوځنی داخراوی نځو دهق و شوځنی ده ره وهی دهق دا ئه نجامده دات، به کار بردنی ځه نگی ځهش و نغږ کړدنی له ځه نگی سپی دا له سروشتدا هاوشځوهی به سهرچوونی شه وه له ناو رځژدا، یان به یاندا، له شوځنی بیستندا وهک ئاوځته کړدنی گځرانییه له نځو ئاوازدا، له چه مکی شوځندا (ئاواز) شوځنی بیستنی ناخه، کرانه وهی دنیای (ئاواز) بځ گځرانی، وهک کرانه وهی ځځژه بځ شه و، له گځرانی تاراوگه دا، ئاوازی نامځبوونه، یه قدا نه وهی نا شوځنه، کځنسځرتی درزځکه، ده نگځکه له نځوان بځده نگی (ئه حمده ی مه لای) مرځف و ده نگی (ئه حمده ی مه لای) شاعیر.

له کځ تاییدا ئه وهی ماو ته وه بیځځم، له به ره مه ځنانی ده قی شیعرییدا، ځاساندنی چه مکی شوځن، ځه نگدانه وهی ځه ه نده کانی

شوێنکات، جێکهوتن ديارو ئاشكران، گۆشه‌نیگای شاعیر ئاشکرا ده‌که‌ن، شوێن هانده‌ره به‌ کردار، خه‌یا به‌زوێنه، هه‌ر جووه‌و رفتارێك به‌قدانه‌وه‌ی زینده‌ خه‌وێنه‌که، باکراوندی شوێنه‌که، یان شته‌که، وه‌ك به‌هاو پێکه‌ له‌ ئەزموونی شیعرییدا، هه‌ڵه‌ی خه‌ی ده‌گۆشه‌، ده‌توانین به‌رکه‌وتنی له‌ ته‌کدا بکه‌ین، له‌ زه‌ربه‌ی شیعره‌کانی (ئه‌حمه‌دی مه‌لا) دا، هه‌سته‌کانی نام‌بوون و وونبوون و نا‌جێگیری سه‌نگ و هه‌نگی خه‌ی ده‌خاته‌ سه‌ر هه‌گه‌زه‌کانی چه‌مکی شوێن و شوێنکات، نا‌کرێ چاوپێشێن له‌و دا‌که‌وتانه‌ بکه‌ین که‌ جێه‌ی بایه‌خی شاعیرن، به‌ره‌ی فێرم‌کی ئه‌پستم‌لێژی تایبه‌تن، له‌ دا‌هه‌لانی ده‌قی شیعرییدا، له‌ چه‌ڵه‌نییه‌تی ته‌وانینی گۆشه‌نیگای شوێندا، به‌ جێهه‌ها شوه‌، تیشك ده‌هاوێژته‌ سه‌ر شووناسی سرووشت و دیارده‌کانی تر که‌ په‌یوه‌ندییه‌کی ته‌سته‌وخه‌یانی به‌ شوێنه‌وه‌ هه‌یه‌، له‌ره‌وه‌ش شاعیر له‌ هه‌ڵه‌ی گه‌ی شوه‌نه‌وه‌، یاده‌وه‌ری خه‌ی و ته‌نگه‌زێه‌کانی تاراوگه‌، هه‌ڵه‌هه‌سته‌کانی خه‌ی له‌ چه‌ند و نه‌یه‌کی شیعرییدا ته‌نجامده‌دات، شوێن په‌که‌که‌ له‌ خه‌سه‌ته‌ دیاره‌کانی شاعر نووسینی (ئه‌حمه‌دی مه‌لا)، ئەم خه‌سه‌ته‌ش، وایکرد دا‌گه‌لانی ئه‌مه‌ ته‌نیا بتوانێ له‌و خه‌له‌که‌یه‌دا به‌سوڕه‌ته‌وه‌، نه‌چه‌ته‌ ده‌ره‌وه‌ی چه‌مکه‌کانی شوێن، ئەمه‌ش پێش ئەوه‌ی هه‌ڵه‌بژاردنی ئه‌مه‌ به‌ت، هه‌ڵه‌بژاردنی ده‌قه‌، به‌زاره‌ی شیعره‌.

ئابی 2019
عه‌لی شێخ عومه‌ر

ژێد‌ه‌ره‌کان

- 1 — ئه‌حمه‌دی مه‌لا — که‌ شیعره‌کانی ئه‌حمه‌دی مه‌لا، 2004 ، 2006 — چاپخانه‌ی ره‌نج — چاپی په‌که‌م — سا‌ 2008 ز — ل 324
- 2 — جاستون به‌شلار — ته‌رجمه‌ غالب هه‌لسا — جمالیات المکان — یصدر من مجله‌ الاقلام، دار الجاحف للنشر، وزاره‌ الیقافه‌ والاعلام، بغداد — دار الحریه‌ للگباعه‌، بغداد — 1980 م — ج 36
- 3 — یاسین النصیر — جمالیات المکان فی شعر السیاب — دار المدی للیقافه‌ والنشر — سوریا، دمشق — 1995 م — ص 64
- 4 — دیوانی گۆران — چاپخانه‌ی که‌لێ زانیاری عێراق، به‌غدا — چاپی په‌که‌م — 1980 ز — ل 34
- 5 — به‌ختیار عه‌لی — ناشوێن — چاپخانه‌ی کار — چاپی په‌که‌م — 2019 ز — ل 84
- 6 — مرچی حسین عه‌لی حسن — جمالیات المکان فی شعر العراقی الحدیپ — قدمت هه‌زه‌ الرساله‌ استکمالاً لمتکلیات الحصول علی درجه‌ الماجستير

- فی اللغة العربيه وادابها۔ عماده البحث العلمی والدراسات العليا
 - جامعه فلادلفيا - كانون الپانی 2016 م - ص 95
 7 - نفس المصدر رقم 2 - ص 108
 8 - سەرچاوهی پێشوو ژماره‌ی 5 - ل 84
 9 - د صلاح فچل - بلاغه الخگاب وعلم النص - عالم المعریفه صدرت
 السلسله فی شعبان 1998 بأشراف أحمد مشاری العدواني 1923 - 1990 -
 ص 262
 10 - لیژنه‌یه‌ك له وهزاره‌تی په‌روه‌رده - زمان و ئه‌ده‌بی كوردی /
 پێلی ده‌یه‌می ئاماده‌یی - به‌ریوبه‌رایه‌تی گشتی پێگ‌گ‌رام و
 چاپه‌مه‌نیه‌كان - چاپی هه‌شتم - حكومه‌تی هه‌رێمی كوردستان - عێراق
 - ل 94
 11 - سەرچاوه‌ی پێشوو ژماره‌ی 10 - ل 94

سێ شیعره‌كه‌ی زانا سامانیش هاته بانی ... ساسان میرزایی

دێمان خێش بوو گه‌نجێکی جوان و جوانمه‌ردێکی وه‌ك زانا سامان هاته
 مه‌یدان و جێ و رێ به‌و كه‌له‌ زله‌ بپه‌ونه‌رانه‌ خێش ده‌كات كه‌ ئامبێ
 150 ساڵ زیاتر پێش ئێستا میزی به‌ شیعره‌كانیاندا كرد، ئه‌وان هه‌ر
 خه‌ریکی قسه‌و قسه‌بۆك و ملشكاندنێ یه‌كدی و ته‌كه‌تولاتن، بپێشه‌وه‌ی
 بزانی پێگه‌یان له‌ دنیای شیعی کوردی و جیهاندا له‌ كوێنده‌ردایه‌؟
 ئه‌وان وه‌ك قایرێسی (خورمژ) ئامانجیان له‌وه‌ی چه‌ورو به‌رده‌وامه‌ له‌
 ته‌و وشك، له‌ سه‌وزو زه‌رد، لێره‌و له‌وێ... ئیتر چ باکیانه‌ به‌ داه‌ه‌نان
 و جوان نووسین و مێه‌ه‌! به‌ هاوێشیه‌تی و هاوێشیه‌یی و هاوشاریی!
 کاکه‌ زانا به‌ زمانێکی ساده‌ چه‌ند دیمه‌نێکی منداڵی یاد ده‌کاته‌وه‌و
 هه‌میشه‌ خێشه‌ مرێق له‌ ژێر تیشکی ئه‌و یاده‌وه‌ریانه‌دا ته‌مه‌نی
 گه‌وره‌بوونی ره‌زا گرانی له‌ یاد بکات، به‌ ئام خێزگه‌ ئه‌و ده‌ربێینه‌
 شیعیانی کاکه‌ سامان بپێشه‌وه‌ قێناغه‌ به‌کارپه‌ێناون به‌س
 گێه‌ه‌یه‌کی راسته‌وخێ نه‌ده‌بوون بپه‌رووداو و یاداشته‌کان، بپێشه‌وه‌
 له‌ شیعی (خوورپێکانی منای... یان گێه‌ی عاشقێ جێماوێکان...) کاکه‌
 زانا سامان دوو دیمه‌نی بچوکی له‌ یادکراوی منداڵی ده‌ه‌ه‌ه‌یه‌ی ده‌یه‌و یادو
 ده‌یه‌ه‌ه‌یه‌ ده‌رده‌کانی جه‌نجاڵی و غه‌ریبی و پێشکه‌وتنی خێرای ئه‌م

دنيا به به و سا ژ بکات و بگ ته و، دوماهیش ده یکه نه ته و به
 دخی رمانسی و حزه کپکراوه کانی تاکی کورد، نه و دوو دیمه نه
 ره نکه ز به مان بینب تمان له ژیانی مندا یدا، به ام ک شه که
 نه و به که هیچ مه دلول کی تازه یان له پشته و نه یی تا خو نه ر
 ماندوو بت و له که شفکردنه کاند چ ژ له ماندوو بوونه که ی بین بت،
 له کات کدا شاعیری سرکه وتوو ده توان بت له و نه ی بچوک و خمی
 گچکه و شاعری گوره بخولق نه بت، بهس ل ره دا شاعیر له به ده یدا
 خه یا ی مه یلی دداری ده کات و ئستا ده گه یه نه ته و نه و زه مه نه و له
 ی نه و دوو و نه یه و زو ساده گ یی مه بهستی شاعیر حا ی ده بین،
 به ام نه و نه ی سرنجی نه شاز تی راک شام له ک پله ی دوودا ناشیعر تی
 و نه گونجاندنی و نه که یه به و نه ی شمه مه کو ره به ته ک پته ر و
 کولله کان به خ ی ببات، نه له وقیعدا و نه له مه جازی شیعدا نه و
 دیمه نه ته با نیه و به فلیم کارت نه کی ته که و پ که ده چ بت و
 هرگیز ک پته ر کولله نابات:

1

ل و ل ژر گ پ ز رد ک ی

پش د رگای ما

خ مان خ ریکد ک ی

بت ماشا کردنی

و م شوول وردان ی

و ک فسف ر داد گیرس،

2

ل و ل ژر گ پ ز رد ک ی

پش ما

د ما نویست خ ریکی او کوول بین و

...

ش مش م کو ر ی ک خ را

و ک ک پت ر کانی ع راق خ را تر

پی پ دا د کردن و د ی بردن به خ ی،

Xزانا سامان له شیعره که ی تر دا (با ل) ت نشت بتاق تی و
 ستار ی ک بگرین) که یه که م ده ق بوو و وهک ده ستپ ک کی جوان ها ته
 پ شه و بهس دوو پارچه شیعره که ی تر به ره و داکشانیان بردو ئاستیان
 ز له مه نرمتر بوو، جوانی ما په ی ده نکه کانی ش له و ده ای هه موو
 ج ره ده نگ کی جودا به او ده کات ته و نه نزیکه به م تا که ما په که

دیوه خان کی ئه ده بیهی بـ منه تی هه موو خامه به دهستانی کورد بـت، که ئه مهش جـی دهستخـشییه و بـاو کورده وهی ئه و ئـه ژه زـرهی با به تیش به هه ر چه ند رـژ جارـک به گه ی ئه و گه رموگو ییه و به شداری نووسه رانه تیایدا، هه رچه نده ده بوو هه ر با به تـکی بـاو کراوه تیایدا له 1000 خوـنه ریان که متر نه بووایه، به س ئیتر ئه وه حاـی راسته قینه ی مه یدانی رـشنبیری کوردیه و ده بـت دان به م لاوازییه دا بنـین.

خاـی سه ره کی پته وکردنی بناغه ی ده قه که له شیعی (با لـ تـ نیشـت بـتاقـتیـو ستارـیک بگرین ...) ی زانا سامان له دروستکردنی چه ند دیمه نـکدایه که لای زـرـک تازه یه به س که لـکی ده ده ی نه وه و له سه ری ده وه ستین ده بینین هیچ مانایه کی ته و او نا به خشن و که چی خوـنه ریش تامه زرـی خوـندنه وهی ده بـت، چونکه وشه یه کی تیا ده بینـته وه که سه رنجی راده کـشـت، به ـام بـ به دهسته وه دانی مانایه کی شیاو، وه ک یه که م کـپله (ژانی ناوی ده می مندا) ده بـت چـن ژیا نی پـ قوـاو یی بکه یـن؟ ده بـت ئه م دیمه نه چـن له خه یاـماندا رـک بخه یـن تا وـنه یه کی مه عقولی لـ بخولقـنین، خـ هه ر ریز کردنی وـنه له شیعردا بـ بوونی گونجان و ته بایی و هارمـنییه ت له گه ـ تیم و سه رجه م کـپله کانی تر دا ناتوانـت تـکستـکی یه کپارچه یی پته و به دیبهـنـت ، یان وه ک ده ـتـ... (دـبـت کارـک بکـین/کارـک بـ تـکـکـبوون بـ /خونجـکردنی یـکدی /بـ خوـندنـوی تـمـن) نازانم چـن ته مه ن ده خوـنـرـته وه و ئه گونجـنـرـت له گه ـ حونجه کردنی یه کتر؟ ئایا مه به ست له خوـندنه وهی ژماره ی ساـانی ته مه نه و حونجه کردنی ناوی یه کترییه؟ گه ر وا بـت ته واکـپله که ئه مه ناـت، ئه گینا وه ک با به ت هه ر هه مان با به تی رـمانسی شیعره که ی پـشووه که باسی منداـی و خـشه ویستی و ئاواته کانی بـژه رده کات، له کـتاییدا بهر چه ند وـنه یه کی ناسکی سـزاوی ده که وین که خه مه کانی خوـنه رانیشی تیا جـ ده بـته وه و ئه مهش وای لـده کات ره زامه ندی پـ ببه خـشـت، هه رچه نده ئه و به مه حبو به که ی گه یشته وه ئیتر نازانم ئه م هه موو ئاخ و سه ره ته بـچی، مه گه ر خـی ناـت: (پـشکـشـبـ دلبـری من کـ تـنیایمی خاپوور کرد)

که واته ده گه ی نه ئه و به ره نجامه ی که ئـستا ئه و ته نیا نییه. پاشان ناته بایی و ته ناقوزی گوتاری شیعره که له مه دا زـر روونتر ده بـته وه که خوـنه ر ده پرسـت بـچی شاعیر ده ـت ده بـ بتـرـین؟ هه رچه نده داـشتنه که شی هه یه چونکه ئه و نووسیویه تی :

(دـبـت بتـرـین

وـک تـرانی یـکتر

لـکاتی هـماتـندا

دـبـت بـنـجـین

وـک نـجانی یاری ماـ باجـنـ)

راستکر نه وهی دهسته وازه که :
 ده بوو بینووسیا یه : وهک تـږان له یه کتر
 له کاتی هه ما تـږندا
 هه روه ها : وهک ره نجان له کاتی یاری ما هـ با جـ نه
 که ئهم دووانه هه ردووک داوایه کی سلبین (واته تـږانندن) و که چی
 دوا یی رـځکه ی خـی ده گرـته وه وـښه یه کی جوان – هه رچه ند کـن -
 ده نووسـته وه و داوایه کی ئیجایی و گونجاو ده کات که دهـتـ :
 دـږت کارک بکـین
 خـر لـو دووری دوورـو
 بـږتـ ئاشنامان و
 بـږتـ یانیاں ...
 عیشقمان بـږتـ ردا بـږتـ ،
 یه کـکی تر له هـه ساده و زه قه کانی ئه و شـوازه ئیعتیباتیه ئه وه یه
 که دهـتـ :
 دـږت بـږت یـن و
 لـ فراوانی باخچـی کدا
 سوـند بخـین
 وـږای ئه وهی نازانم بـږتـ چی فهرمانی (دهـتـ بـږت یـن) ی به کارهـښاوه بـږتـ
 چوونه باخچه تا سوـند بخـن؟ ئایا باخچه هیچ مه به ستـکی نهـښی
 تـږدایه که بایه خ بـږتـ شیعره که بگـږته وه و سه نگی پـږتـ ببه خـشـتـ؟
 جگه له مهـش رووه راسته که ی ئهم دهسته وازه یه ده بوو ئاها بووایه :
 دـږت بـږت یـن و
 لـ باخچـی کی فراواندا ...

X سـهم شیعری کاکه زانا سامان له ژـږر ناو نیشانی (با وای دانـم ...
 درـږت ناکـم ...) دایه .
 کاک سامان ئه مجاره دیمه نی رژانی ئاو به جـږتـ کی تر به کار دـږتـ ،
 ئه و له شیعری یه که مدا وتی لهـ ده می منداـږیدا که چی له میاندا
 دهـتـ له ده می سهرشـږیندا :
 با وای دانـږین ... ژاوم
 وکـ ژانی ئاو
 بـږتـ ږرت دا
 لـ دـمی سـږشـږیندا
 کاتـک شاعیر دهـتـ با وای دابـږم ، ئه و دهـتـ ته ئه و شته ی که وای
 داناوه شاز بـږت و جـږی سهرنجی خوـږنـږتـ (چ به رووه نهـږتـ نییه که ی

يان ئەر-ئىيەكەي) نەك د-خ-كى ئاسايى، چونكە ئەو كاتە ھىچ
سوپراز-ك بە خو-نەر نادات وەك دە-ت:
با وای دان-م ...
د-م و ...

لاى كانىي-ك-ى ب-رما-ان
گ-رانىي-كى خالقىت ب- د-م
دەش-ت بېرسىن ئايا گوتنەوھى گ-رانى خالقى چ سوپراز-ك لەم
ك-پلەيەدا دەخولق-نیت، جگە لە ب-زارکردن و مەشغو-کردنى خو-نەر،
پاشان چ پەيوەندىيەكى ھەيە بە يەكەم و-نەي شىعەرىي كە دە-ت:
باوا بدو-م

ك- ن-گ- ن-گ- ژ-ك
ل-ن-و ب-ست-كى چيا-كدا
قدا-گ-م،
جگە لەوھى ھەند-ك ك-پلە ھەر ب-مانان و نەتوانراوھ وەك پ-ويست
دا-شتنى دروستيان ب- بد-زر-تەوھ وەك دە-ت:
ئ-ى يارى نازدار ..

د-رد ل- من و ك-چى
ن-گ- وا ب-ت و وا ن-ب-ت،
با .. وای دان-م و ك-چى
باو-ش-كت ئ-گات و
من ...

ھ-شتا ب-نى غ-رىبىم ل-د-ت،
ھەرچەند شەن و كەوى ئەو ك-پلەيەم كردو ويستم بگەمە بنج و بناوانى
بە-ام لە راستىدا سەرم ل-دەرنەكرد، دواترىش 7 جار بەكارھ-نانى
وشەي (با) لەم شىعەرە كورتەدا ب-زاركارەو ھەرچەندە (موبتەدا) يەكى
جوانە لە شىعەردا بەس (خەبەر)ەكانى ھىچ ج-ى سەرنج و رامان و
ل-وردبوونەوھ نين..
Xدواگوته:

لە دوا وتەمدا دە-ت ئەو راستىيە گرنگە ب-م-م كە ف-رمى شىعەر
ز-رجار زمان دەستنىشانى دەكات، جا بەس ن-وھ-كى ئەم شىعەرە باسى
ژيانى مندا-ى ناكات بە-كو زمانى شىعەرەكەش بە ھى مندا-ك دەكات
ف-زى ئاخاوتنى دوو زمان بوو-ت و نەتوان-ت يەك-كيان يان
ھەردووکیان وەك پ-ويست بە ش-وھەيەكى دروست دەرب-ت، يان ھى
مندا-كى ئ-تىزم، كە خ-ى دەزان-ت چى دە-ت و ئەوھش لە
دەورو بەرييەتى ل-ى ت-دەگات، بە-ام لە ناو رستەكاندا ت-كە-بيان
ت-دا دەبينر-ت و بە ش-وھەيەكى -يزمانىي وشەكان لەگە- يەكدا
نەگونج-نراون، ناش-ت ئەو راستىيە فەرام-ش بک-ت ئەم شىعەرە

رځي شيعريان تځدايه و به ځام ز ځر كاري وردو چ ځ و در ځريان دهو ځت تا
له هه ځه و كه موكو ځيه كان پاكي بكر ځنهوه و له سهرووو هه موويانهوه
هه ځځ ځه به ځت هه موو و ځنه و بابه ته كان له ناوه ځځ ځځدا ځ بكا ته وه كه
يه كپارچه به ځت و له ناته بايه كان پاكيان بكا ته وه ځ ځه وه ماوه به ځځين
كه ده ستځ ځشي ما ځپه ځي ده ننگه كان و هه موو ره خنه گرو شاعپرو نووسره
پر شنگداره كانى ده كم كه هه ميشه هه ځيانداوه ز ځر به ش ځوه يه كي
و ځځه يو جوان؛ ل ځدوان و ره خنه ده قه كان به ځاوبكه نه وه خو ځنه ران
ځه پده يت بكن سه بارهت ځه وه ځ چ له دنياى شيعري ځمه و ره خنه دا
ده گوزه ر ځت و تيشكي ته واوى راستى ده خنه ځ سهر ماهيه ته ده قه كان و
له سه ننگي مه حه كدا هاوچه رخانه و زانستپانه تاووتو ځيان ده كهن، كه
ځه مهش ځي ته قديره و به راورد به به ځاوكراوه ځه ده بپيه كانى تر ز ځر
هه نگا و ځكي ځ ځرايه ته ځ شكه وتوووه ځه ځه ركه گرانه به ځ نموونه يه له
ځه ست ځي ځه و د ځ ځزانه ي فره هه ننگ و ځه ده بپاى كورديدايه ځاسته مه
د ځينه وه له ځ ځگاگه لي ديكه دا..

ناوى كټ ځب- ه ځلانه يه ك له په شمه ك ... نووسپنى- سه لام عومهر

ناوى كټ ځب- ه ځلانه يه ك له په شمه ك
با بهت- شيعر
نووسپنى- سه لام عومهر
پيت چنين- نووسهر
ديزاينى بهرگو ناوه ر ځ- ه ځرش مه غديد
چا پخانه ي: ځازادى

[به خو ځند ز ځو ځي ځم كټ ځب ځ كليكى](#)
[ځ ځر ځك ځن ...](#)

له (نازم حیکمت) هوه ... و : نهژاد عزیز سورمه

(1)

به فورا

وتی : به یارمه تیت و ر!

وتی : بمه و!

وتی : زرد مسکه به و!

بمر!

ها تم ..

مام و ..

زرد مسکه بووم و و

مردم .

(2)

پیاو کی گه شبین

که مندا بوو ،

چ جاران با می م شکی هه و که شا ،

ته نه که ی به کلکی پشیلان و نه کرد

یان خا خال که یه

له پهلکه شخا ته به ند بکا

یا خود ،

په له شار م و و له یه کنه ..

که گه ور بوو

هه موو نه و شتانه یان به و کرد !

من له ته نیشته جه و بالنگانی بووم که مرد ،

په ی و تم :

فیه سیده یه کم

له بار ی خه ر و د ریا

له بار ی ،

فه نه ناووکی و

مانگه د سکرده کان و

گه ور یی مره فایه تییه و

بە بخوڤنڊو .. !

▪ له (الحوار المتمدن)هوه ٢٢٢ى 6\ 5\ 2012

(3)نامـ ترين بوونـ وڤرى سـرزـمين

تـ وڤـك دوو پشـك وای براکـم !

تـ وڤـك دوو پشـك ،

بـ ترسـنـکى ،

لـ تاریکـیدا دـڤـڤـى ..

تـ وڤـك چـلـلـکـ دـلـلـرزى

وڤـك ماسـى سـدـڤـى

هـ موو دـرووت لـ گـیراـون ..

وڤـك دـمـى ئاگرـپـڙـنـکـى خـامـشـ

بـ سامـى براـم !

دـچـمـوـ مندـاـيم ... سـلامـ عـومـر

لـ دـرگـای مندـاـيم دـدـم

کـس نا یا لـم بکا تـو

حیکـا یـتـى ئـو رـڙا نـم

لـهـدـڙـو ...

کـس نا یا بـم کـکا تـو

حـمـى ئايشـ بـوـدادـ

دـڙـى فـانـسى شارـکـم خـرا بوـو

شـانـ روناک نا کا تـو

لـ وـستا جـلال دـگـڙـم

بـکو بـ و بـم چا کا تـو

لـ دـرگـای مندـاـيم دـدـم

تاوـکـى باش دـیکـوتم

نا هـیچ کـس لـم نا کا تـو

عـزیز سـلیم بـوـدادـ

فښچي يې کی بډست و
زړ د نيام دچ
ناوی سر ککله کي ځي
تڅکا ت و.

لید د م و د د م و
ناخر دایکیشم ن ما و
ب و د رگا ک م ل بکا ت و
شواوی شاعیر د بینم
ب ب ب ب ب
ب ر و رانی د چ ت و
د ک س نیی ل را بردووی شیعر کا نم و
کول م رگیم پ چ ت و

ناو ستم و ه ر د یکوتم
تا چاوی شار
ل ی د و ر د پ ئ شک
ه ر ل ی د د م
یا د ستی من
یا د رگای مندا یم د شک.

ل ناو استی دونیادام ... زانا سامان

ل ر باران ...
ه ر ب ت نها ځي نیی
نم ی شیعریش
ل ژر چ رداغی گ ان و دا ،
ه تا و ک ه ی
ځ ر ئ پیرژ ن ت
یارید کی بز وی منای ه ی
خودا .. د یلاو ن

لـر عاـشقـكان زيزنا بن
لـيـكـدي
ميكياج و سووراو و سپياو
بوونی نيـ،
موجـفيـ ...
شتـکـي هـند قـزـونـ
ژنـكان بـزي لـدـکـنـو
لـر شـتـک نيـ ناوي شـردن بـت
جلشـرين
قا پشـرين
خـشـرين
منا شـرين
تـنها شـرتـک و هيچـ تر
تـنها اـمووساـنـک و هيچـتر نا
تـنها زـردـخـنـيـکـي
عاشقاـنـي ناو
کـاـنـ تـنگـبـرـکاـنـي وجود
بوونی هـيـ،
خـرـشان بـديار
بـيـ تاـکـي لـو دـرگاـيـ
اـبـمـنـم و
دـردـرکـوـي
شـرکـ تاـيب
پوولـکـي قـبـ نا هـنـت،
ئاخر هـموو شـتـک خـيـتي
بـ نموونـ:
ئاو ... خوودي ئاو خـيـتي
ماسي ... خوودي ماسي
خـيـتي و
دواجار ...
هـموو شـتـكان خـياـنـ
تـنها تـنـ بـت
تـزايـ ژاو
بـسـر جـرگـمدا
لمـي پـرتـبوو بـ خـتـدا،
لـر تـکـکـيـک هـيـ
لـ خوود ناسي

لږ بڼه کړي ژنا نه
لږ ناز هڅه گرتنی وجود،
لږ م ...
لږ کړ پکی دنیا دا .

زانا سامان
۲۱ سېپټمبر ۲۰۱۹
کارن کتري ناو فټي کټي
تافي جاف

کښکښ و تن ... نه و زاد بڼه ندي

تې و باران و
چې تر و من و قاو
نه مانتوانی کښکښ و

هې تا من و قاو و باران
کښکښ بوویندو
تې و چې تر غایب بوون

تا تې و قاو و چې تر
ئامادې بوون
من و باران
بڼه د شيعر کښکښ و
گیرمان خواردبوو ..

تا قاو و چې تر و باران
کښکښ بوون و ،
من و تې شېمان بوو ..

کښکښ بوویندو
تې نانېت جار کښکښ بوویندو ..
من و قاو و باران و تې و چې تر